

กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งในสหราชอาณาจักร (The Abortion Act 1967) *

ภรภัทร ปัญญวานิช**

บทนำ

การทำแท้งเป็นความผิดทางอาญาที่นานาประเทศได้ตระหนักถึงและตรากฎหมายขึ้นเพื่อควบคุม บางประเทศมีการควบคุมการทำแท้งอย่างเข้มงวด กล่าวคือ อนุญาตเฉพาะเหตุผลทางการแพทย์ เช่น กรณีจำเป็นต้องช่วยเหลือชีวิตหรือสุขภาพของหญิงที่ตั้งครรภ์เท่านั้น แต่บางประเทศอนุญาตให้มีการทำแท้งได้จากหลายสาเหตุ กล่าวคือ นอกจากการทำแท้งเนื่องจากเหตุผลทางการแพทย์แล้ว ยังอนุญาตด้วยเหตุผลอื่น เช่น การทำแท้งเพราะสุขภาพของทารกในครรภ์ หรือหญิงตั้งครรภ์เนื่องจากการถูกข่มขืนกระทำชำเรา การทำแท้งด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจและสังคม หรืออนุญาตให้มีการทำแท้งโดยเสรีเพียงแต่กำหนดเกณฑ์อายุครรภ์ที่จะสามารถทำแท้งได้ เป็นต้น ซึ่งประเทศเหล่านี้สามารถแก้ไขปัญหาการทำแท้งที่ผิดกฎหมายได้เป็นอย่างดีและทำให้หญิงมีความปลอดภัยจากการทำแท้ง ตรงข้ามกับบรรดาประเทศที่ห้ามการทำแท้งอย่างเข้มงวดนั้น มักจะเกิดการทำให้แท้งเถื่อนในสังคมอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้หญิงที่ทำแท้งไม่ปลอดภัย เกิดอาการแทรกซ้อน ต้องเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาลจำนวนมาก และในหลายกรณีหญิงเสียชีวิตจากการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย ในบางกรณีการตั้งครรภ์ของหญิงอาจตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ เช่น เนื่องจากหญิงถูกข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งหญิงย่อมได้รับความเจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจที่ต้องเสียชื่อเสียงโดยไม่ยุติธรรมอยู่แล้ว หากหญิงต้องฝืนตั้งครรภ์บุตรที่เกิดจากผู้ที่มาข่มขืนนั้นต่อไป ย่อมส่งผลกระทบต่อจิตใจของหญิงนั้นอย่างร้ายแรงได้ หรือในกรณีหญิงตั้งครรภ์แล้วแต่มีปัญหาด้านสุขภาพ ถ้าปล่อยให้หญิงตั้งครรภ์ต่อไปย่อมส่งผลให้หญิงมีความเสี่ยงที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือชีวิตของหญิงได้ เป็นต้น ในหลายประเทศจึงยอมให้หญิงทำแท้งได้โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อป้องกันการทำให้แท้งเถื่อนที่ไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพหรือชีวิตของหญิง^๑

กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งในสหราชอาณาจักร (The Abortion Act 1967)

* บทความประจำเดือนเมษายน ๒๕๖๖

** บุคลากรจัดทำฐานข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ พีรพงษ์ คำประเสริฐ และรุ่ง ศรีสมวงษ์, “มาตรการทางกฎหมายในการทำแท้งได้โดยชอบด้วยกฎหมาย: ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและกฎหมายต่างประเทศ Legal Measures for Lawful Abortion: A Comparative Study of Laws of the Lao People’s Democratic Republic and Those of other Countries”, MFU Conexio ปีที่ ๖, ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๑๒๑-๑๔๑.

ประเทศอังกฤษได้เปลี่ยนจาก The Medical Termination of Pregnancy Bill มาเป็น The Abortion Bill และเป็น Abortion Act 1967 ในที่สุด ซึ่งกำหนดไว้ว่าการทำแท้งจะไม่เป็นความผิด ถ้าเป็นการกระทำโดยแพทย์และกระทำในโรงพยาบาล เมื่อมีเหตุดังนี้

๑. การตั้งครรภ์เป็นการเสี่ยงชีวิตของมารดา หรือเสียหายต่อมารดาทั้งแง่ร่างกายหรือจิตใจ

๒. ก่อให้เกิดความเสียหาย ทารกซึ่งมีชีวิตอยู่แล้วจะทนทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ กลายเป็นคนปัญญาอ่อน อันเป็นอุปสรรคอย่างร้ายแรง โดยปกติการทำแท้งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากแพทย์สองคน แต่ถ้าเป็นกรณีรีบด่วนและจำเป็น แพทย์เพียงคนเดียวก็อาจตัดสินใจไปได้ เมื่อมีเหตุที่อาจก่อความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ร่างกายหรือจิตใจของมารดา และถือว่าแพทย์ไม่มีหน้าที่จะต้องทำแท้งให้ เว้นแต่ในกรณีที่อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่กายหรือจิตใจของมารดา

ร่างพระราชบัญญัติอนุญาตให้ทำแท้งโดยเหตุผลทางการแพทย์ (The Medical Termination of Pregnancy Bill หรือ Abortion Bill) ก่อนจะเป็นกฎหมายได้มีการถกเถียงกันมาก ได้เสนอเข้าสู่สภาโดยนาย David Steel สมาชิกสังกัดพรรค Liberal สาระสำคัญของกฎหมายในการเสนอร่างตอนแรกที่ว่า แพทย์จะให้ความเห็นว่าควรจะให้มีการทำแท้งได้นั้น คนหนึ่งจะต้องเป็นแพทย์อาวุโสชั้น Consultant ซึ่งต่อมา Baroness Stock สมาชิกสภาสูงหรือสภาขุนนาง House of Lord เป็นสตรีสังกัดพรรคแรงงาน (Labour) ได้เสนอขอให้ตัดแพทย์อาวุโสชั้นสูง (Consultant) เพราะแพทย์ระดับนี้มีจำนวนน้อย โดยเฉพาะในชนบท แล้วออกจะเป็นการยากลำบากสำหรับสตรีผู้ประสงค์จะทำแท้งที่จะหาแพทย์ชั้นสูง Consultant ได้ ถ้าปล่อยให้ออกมาใช้บังคับ และกำหนดให้ต้องใช้แพทย์ชั้นสูง Consultant ถ้าหาไม่ได้ก็จะทำแท้งเอง หรือเข้าหาหมอเถื่อน ซึ่งเป็นอันตรายแก่หญิงมาก ในที่สุดการใช้แพทย์ชั้นสูง Consultant เป็นอันระงับไป พระราชบัญญัติว่าด้วยการทำแท้ง Abortion Act จึงเพียงแต่กำหนดให้ใช้แพทย์สองคนเท่านั้น

กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งที่เป็นความผิดอาญาของอังกฤษมีบัญญัติในกฎหมายอื่น คือ The Offences Against The Person Act, ค.ศ. ๑๘๖๑ ซึ่งบัญญัติเป็นความผิดสำหรับหญิงผู้ทำแท้งหรือผู้ที่ทำให้หญิงอื่นแท้ง โดยใช้ยาพิษก็ดี สิ่งซึ่งเป็นพิษก็ดี หรือใช้วัตถุอื่นใดๆ ก็ได้ ด้วยเจตนาจะให้หญิงนั้นแท้งโดยมิชอบด้วยกฎหมาย นอกจากคดีเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๓๘ คดีของ Aleck William Bourne เป็นเหตุให้สูตินรีเวชและผู้ที่มีชื่อเสียงพิจารณาถึงเรื่องอันตรายต่อชีวิตนั้นแค่นั้น เพียงใด การที่หญิงมีครรภ์ต้องทนทุกข์ทรมานด้านจิตใจหรือร่างกายเป็นอย่างยิ่งจากการตั้งครรภ์ ถือว่าเป็นกรณีที่หญิงตกอยู่ในภยันตรายได้

ใน ค.ศ. ๑๙๗๐ มีการทำแท้งประมาณ ๗,๐๐๐ - ๘,๐๐๐ ราย แต่ขณะเดียวกันจะต้องมีการทำแท้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ ราย เป็นการยากที่แพทย์จะช่วยให้ เช่น หญิงมีครรภ์รู้สึกอึดอัดที่จะปรึกษาแพทย์ หรือแพทย์ไม่ยอมให้จำนวนที่แท้จริงแก่ทางราชการทราบ เพื่อปกปิดรายได้ที่ต้องเสียภาษี

และนำมาในโรงพยาบาลที่มีสภาพที่เจ็บหนัก เนื่องจากแพทย์ที่ทำแท้งให้มีเครื่องมือแพทย์ไม่เพียงพอที่จะช่วยเหลือหญิงมีครรภ์เมื่อเกิดกรณีพลาดพลังในการทำแท้ง^๒

เงื่อนไขในการทำแท้งได้อย่างถูกกฎหมายตาม (The Abortion Act 1967)

๑. โดยสุจริต

ความคิดเห็นที่เกิดขึ้นโดยสุจริตหมายความว่า หากแพทย์สองคนเชื่อว่าการทำแท้งมีประโยชน์ต่อผู้หญิงมากกว่าในด้านสุขภาพจิตและร่างกาย กระบวนการนี้จะทำให้การทำแท้งเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

๒. ความเสี่ยงต่อสุขภาพ

มาตรา ๑^๓ ของกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งระบุไว้อย่างชัดเจนว่าการทำแท้งนั้นชอบด้วยกฎหมายหาก การยุติการตั้งครรภ์นั้นจำเป็นเพื่อป้องกันการบาดเจ็บอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจของหญิงที่ตั้งครรภ์ ซึ่งจากการศึกษาหลายชิ้นสรุปว่าการทำแท้งมีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตต่ำเมื่อเทียบกับการคลอดบุตร

๓. ปัจจัยทางสังคมและการเงิน

---

^๒ ไฉไล ชุ่มฤทธิ์, “กฎหมายว่าด้วยการทำแท้ง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ๒๕๒๓).

^๓ 1 Medical termination of pregnancy.

(1) Subject to the provisions of this section, a person shall not be guilty of an offence under the law relating to abortion when a pregnancy is terminated by a registered medical practitioner if two registered medical practitioners are of the opinion, formed in good faith-

(a) that the pregnancy has not exceeded its twenty-fourth week and that the continuance of the pregnancy would involve risk, greater than if the pregnancy were terminated, of injury to the physical or mental health of the pregnant woman or any existing children of her family; or

(b) that the termination is necessary to prevent grave permanent injury to the physical or mental health of the pregnant woman; or

(c) that the continuance of the pregnancy would involve risk to the life of the pregnant woman, greater than if the pregnancy were terminated; or

(d) that there is a substantial risk that if the child were born it would suffer from such physical or mental abnormalities as to be seriously handicapped.

แพทย์สามารถอนุญาตให้ทำแท้งได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางสังคมและการเงินของผู้หญิง หากผู้หญิงสามารถยืนยันได้ว่าเธอไม่สามารถตั้งครรภ์ต่อไปได้ ประกอบกับสถานภาพทางสังคมของผู้หญิง เช่น ที่อยู่อาศัย ก็อาจถูกนำมาพิจารณาด้วย^๔

กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งในสหราชอาณาจักรในยุคปัจจุบัน

แม้ว่ากฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้ง ค.ศ. ๑๙๖๗ จะเป็นก้าวสำคัญสำหรับสิทธิเสรีภาพของสตรีในสหราชอาณาจักร แต่การอำนาจในการตัดสินใจบนเนื้อตัวร่างกายเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ยังคงอยู่ในมือของแพทย์มากกว่าตัวของผู้หญิงเอง

พระราชบัญญัติการทำแท้งอนุญาตให้หญิงทำแท้งได้ภายใต้ข้อกำหนดบางประการ แต่นั่นหมายความว่าผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ทุกคนไม่สามารถทำแท้งได้หากเพียงไม่ต้องการมีบุตร ซึ่งหมายความว่า การทำแท้งยังไม่ได้รับการลดทอนจากการเป็นอาชญากรรมอย่างสมบูรณ์ในสหราชอาณาจักรแม้ในยุคปัจจุบันก็ตาม^๕

*****

---

^๔ Study Smarter. “Abortion Act 1967” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๖, จาก

<https://www.studysmarter.co.uk/explanations/history/modern-britain/abortion-act-1967/>

^๕ อ่างแล้ว เชียงอรุณที่ ๔